

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра філології та методики початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол №3 від 15.11. 2017 р.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З ПРАКТИКУМОМ

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
галузі знань 01 «Освіта»
спеціальності 013 «Початкова освіта»
освітньої програми «Початкова освіта»**

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» підготовки бакалаврів, галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 013 «Початкова освіта», за освітньою програмою «Початкова освіта»

Розробник: доцент, кандидат філологічних наук Данилюк О.К.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Пріма Р. М.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри філології та методики початкової освіти протокол № 1 від «5» вересня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ (Данилюк О.К.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією педагогічного факультету протокол № 2 від «03» жовтня 2017 р.

Голова науково-методичної комісії педагогічного факультету _____ (Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

2017, © Данилюк О.К.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 «Освіта» 013 «Початкова освіта» 013 «Початкова освіта бакалавр	нормативна
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання: I
ІНДЗ: немає		Семестр 1 ий
		Лекції: 10 год.
		Практичні: 12 год.
		Самостійна робота: 118 год.
		Консультації: 10
Форма контролю: екзамен		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програму навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» складено відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки бакалаврів напряму підготовки 013 «Початкова освіта».

Мета навчальної дисципліни – дати студентам спеціальності «Початкова освіта» основи наукових лінгвістичних знань, сприяти розвитку й удосконаленню культури мовлення.

Завдання курсу – забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів: дати основні відомості про мову як суспільне та історичне явище, про структуру і закономірності її розвитку, а також допомогти оволодіти нормами сучасної української літературної мови, виробити міцні практичні навички мовного аналізу, грамотного письма і високої культури мовлення, бережного ставлення до слова.

Теоретичний курс «Сучасна українська мова з практикумом» займає важливе місце серед навчальних дисциплін, які забезпечують вищу педагогічну освіту.

Вивчення української мови допоможе майбутнім педагогам не лише досконало оволодіти знаннями її фонетичної, лексичної, граматичної системи, а й мати доступ до джерел української духовності, культури; можливість постійно збагачувати духовне життя, утверджувати своє «я» в колективі і суспільстві. Відчувати єдність з Українською державою, відчувати єдність із землею, на якій вони живуть, із народом – творцем і

носієм української мови.

Відбір матеріалу і його виклад обумовлений передусім логікою самої науки про мову, а також завданням формування особистості вчителя початкових класів, його світогляду.

Програму укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Запроваджено систему академічних кредитів, що аналогічна ECTS, визначено змістові модулі курсу, сформульовано завдання для самостійної роботи студентів, представлено систему індивідуальних завдань, розроблено шкалу оцінювання навчальних досягнень студентів.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Вивчаючи курс «Сучасна українська мова з практикумом», **студенти повинні знати:**

- визначення основних понять курсу;
- особливості фонетичної, лексичної, граматичної системи мови;
- специфіку української фонетики, лексики, морфології;
- правила орфоєпії, орфографії, граматики.

Студенти повинні вміти:

- характеризувати основні поняття курсу;
- здійснювати фонетичний, лексичний, морфемний, словотвірний, морфологічний аналіз;
- пояснювати орфограми та пунктограми;
- практично володіти нормами сучасної української літературної мови;
- стилістично правильно оформлювати свою думку;
- послуговуватися всім лексичним багатством української мови, добирати синоніми, антоніми, фразеологізми, розпізнавати пароніми і вживати їх відповідно до значень;
- послуговуватися вербальними й невербальними засобами обміну інформацією;
- самостійно працювати над текстом.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Конс.
1	2	3	4	5	6	7	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ. ОРФОЄПІЯ. ОРФОГРАФІЯ							
Тема 1. Українська мова – національна мова українського народу						2	

Тема 2. Фонетика. Предмет і завдання фонетики. Звукова характеристика української мови			2			2	
Тема 3. Зміни приголосних у потоці мовлення.		2				4	
Тема 4. Фонологічна система сучасної української мови. Чергування голосних та приголосних звуків		2				4	
Тема 5. Орфоепія. Графіка. Орфографія			2			2	2
Разом за змістовим модулем 1		4	4			14	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ							
Тема 6. Предмет і завдання лексикології української мови. Семантичні зв'язки у словниковому складі		2	2			2	
Тема 7. Лексика української мови з погляду походження та функціонування		2				2	
Тема 8. Лексикографія						2	2
Тема 9. Фразеологія						2	
Разом за змістовим модулем 2		4	2			8	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ГРАММАТИКА. МОРФЕМІКА. СЛОВОТВІР. МОРФОЛОГІЯ							
Тема 10. Граматика як наука. Морфеміка		2				4	2
Тема 11. Словотвір як розділ мовознавства			2			4	
Тема 12. Іменник. Граматичні категорії іменника						4	2
Тема 13. Прикметник.						4	
Тема 14. Числівник.						4	
Тема 15. Займенник						4	
Тема 16. Дієслово. Дієслівні форми			2			4	
Тема 17. Прислівник.						2	
Тема 18. Службові частини мови. Вигуки						2	
Разом за змістовим модулем 3		2	4			32	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СИНТАКСИС. ПУНКТУАЦІЯ							
Тема 19. Предмет синтаксису. Одиниці синтаксису української мови. Поняття про речення. Головні члени речення.						8	
Тема 20. Другорядні члени речення.						6	
Тема 21. Односкладні речення.						6	
Тема 22. Однорідні члени речення.						6	
Тема 23. Відокремлені члени речення.						6	

Тема 24. Вставні та вставлені конструкції. Звертання.						6	
Тема 25. Типи складного речення. Складносурядні речення.		2				4	
Тема 26. Складнопідрядні речення, їх структурні особливості.						4	
Тема 27. Безсполучникові складні речення.						6	
Тема 28. Різновиди складних речень, в яких комбінуються сполучниковий і безсполучниковий зв'язки. Період. Складне синтаксичне ціле.			2			6	
Тема 29. Пряма мова і слова автора. Непряма мова. Основи пунктуації сучасної української літературної мови.						6	2
Разом за змістовим модулем 4		2	2			64	2
РАЗОМ	150	10	12			118	10

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№	Тема	Кількість годин
1	<p style="text-align: center;">ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ. ОРФОЄПІЯ. ОРФОГРАФІЯ</p> <p style="text-align: center;"><i>Вступ. Державна мова – мова професійного спілкування</i></p> <p>1. Українська мова — національна мова українського народу, одна із форм його національної культури. В.Сухомлинський про навчання дітей рідною мовою.</p> <p>2. Походження української мови. Періодизація історії української літературної мови. Місце української мови серед інших слов'янських мов.</p> <p>3. Літературна мова української народності: XII — I пол. XVII ст.; 2 пол. XVII — XVIII ст. Розвиток української літературної мови на основі живої літературної мови:</p> <p style="padding-left: 20px;">а) Період від Котляревського до Шевченка (кінець XVIII — серед. XIX ст.);</p> <p style="padding-left: 20px;">б) Тарас Шевченко — основоположник нової української літературної мови;</p> <p style="padding-left: 20px;">в) дальший розвиток традицій Шевченка — удосконалення мови прози, поезії, драматургії (І. Франко, Леся Українка, М.Старицький, М.Коцюбинський та ін.).</p> <p>2. Поняття про норму. Норми української літературної мови.</p> <p>3. Видатні українські мовознавці XIX ст. — М.О.Максимович, О.О.Потебня, М.Г. Житецький, Б.Д. Грінченко.</p>	2
2	<p style="text-align: center;"><i>Основні стильові різновиди писемної та усної форми української літературної мови</i></p> <p>1. Основні стильові різновиди писемної та усної форми української літературної мови.</p> <p>2. Поняття стилю. Принципи класифікації стилів.</p> <p>3. Стильові різновиди усної та писемної форм української літературної мови. Загальна характеристика функціональних стилів в українській мові.</p> <p>4. Взаємодія стилів в історії української літературної мови.</p>	2

3	<p style="text-align: center;">Фонетика. Предмет і завдання фонетики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості фонетичного і фонологічного аспектів вивчення звукового складу української літературної мови. 2. Звук. Три аспекти вивчення звуків мови. Охарактеризуйте кожен із них. 3. Різниця з артикуляційного боку голосних і приголосних звуків. 4. Чим зумовлюється введення терміна «фонема» і як трактується це поняття. 5. Зв'язок між звуком і фонемою. <p style="text-align: center;">Звукова характеристика української мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які модифікації голосних і приголосних слід розрізняти ? 2. У чому виявляється системність фонемного складу мови ? 3. Які різновиди асиміляції існують ? У чому особливість дисимілятивних процесів? 4. Чим відрізняється фонетична транскрипція від фонематичної? 5. Що вивчає морфонологія? Який зв'язок між морфом і морфемою? 6. Чи всі зміни голосних і приголосних у мовленні можна назвати історичними? 	2
4	<p style="text-align: center;">Зміни приголосних у потоці мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Різновиди модифікацій звуків у потоці мовлення. 2. Асиміляція та акомодация. 3. Природа асиміляції. 4. Асиміляція приголосних за: а) дзвінкістю; б) глухістю; в) м'якістю та твердістю; г) за місцем та способом творення. 5. Фонетична транскрипція. Запис текстів фонетичною транскрипцією. 	4
5	<p style="text-align: center;">Фонологічна система сучасної української мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фонологія. Поняття про фонему. Головний вияв і варіанти фонем. 2. Запис текстів фонематичною транскрипцією. 3. Чергування голосних фонем. 4. Чергування приголосних фонем. 	4

6	<p style="text-align: center;">Орфоенія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні поняття орфоенії. 2. Суспільне значення орфоепічних норм. 3. Основні орфоепічні риси української літературної мови. 4. Вимова голосних звуків. 5. Вимова приголосних звуків. 6. Випадки порушення орфоепічних норм. 	2
7	<p style="text-align: center;">Графіка. Орфографія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання нелітерних графічних знаків у писемному мовленні. 2. Зміни у написанні складних та іншомовних слів, передбачені в останньому виданні «Українського правопису». 3. Короткий огляд історичного розвитку української орфографії. 4. Вживання великої літери. Правопис слов'янських та чужомовних прізвищ. 5. Правопис слів іншомовного походження. 	2
8	<p style="text-align: center;">ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінність між омонімією і багатозначністю. 2. Способи розмежування омонімії і полісемії (проілюструвати на конкретних прикладах). 3. Шляхи і причини утворення синонімів. 	6
9	<p style="text-align: center;">Лексика української мови з погляду походження та функціонування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінність іншомовних слів від інтернаціоналізмів. 2. Засвоєння й асимілювання іншомовної лексики в українській мові. 3. Територіальні діалектизми, соціальні діалектизми (жаргонізми, арготизми). 	5
10	<p style="text-align: center;">Лексикографія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лексикографія як розділ мовознавства. Загальна характеристика словників. 2. Типи словників: <ol style="list-style-type: none"> а) перекладні словники; б) тлумачні словники; 	4

	<p>в) етимологічні словники; г) словники синонімів, антонімів, паронімів; д) орфографічні, орфоепічні та інші словники правильності мови; е) фразеологічні словники.</p> <p>3. Назвати найважливіші словники, видані до ХХ століття, у ХХ столітті, в останні роки.</p> <p>4. Сучасні словники української мови. Словники для молодших школярів.</p>	
11	<p style="text-align: center;">Фразеологія</p> <p>1. Типи фразеологізмів за структурою і способом вираження. 2. Переклад фразеологізмів з однієї мови на іншу. 3. Джерела української фразеології. Проілюструвати прикладами.</p>	4
12	<p style="text-align: center;">ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ГРАМАТИКА. МОРФЕМІКА. СЛОВОТВІР. МОРФОЛОГІЯ</p> <p style="text-align: center;">Грамматика як наука. Морфеміка</p> <p>1. Функціональні відмінності між кореневими і афіксальними морфемами. 2. Типи афіксальних морфем. 3. Особливості словотворчих і формотворчих морфем. 4. Основа слова. 5. Різниця похідної основи від непохідної, вільної основи від зв'язаної. 6. Зміни в морфемній будові слова.</p>	10
13	<p style="text-align: center;">Словотвір як розділ мовознавства</p> <p>1. Охарактеризувати лексичне і граматичне значення слова. 2. Зв'язок словотвору з лексикологією і граматиною. 3. Способи творення, характерні лише для іменників. 4. Типи формантів в українській мові. 5. Охарактеризувати будову твірних, похідних основ.</p>	10
14	<p style="text-align: center;">Іменник</p> <p>1. Іменники, що мають тільки форму однини або тільки форму множини. Залишки форм двоїни в сучасній українській мові. 2. Стилїстичне вживання паралельних форм числа іменників. 3. Система відмінків у сучасній українській мові. Основні значення відмінків.</p>	6

15	<p style="text-align: center;">Прикметник</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тверда і м'яка група прикметників. Словозміна прикметників. 2. Творення прикметників. Наголос у прикметниках. 	6
16	<p style="text-align: center;">Числівник</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правопис числівників. Наголос у числівниках. 2. Відмінювання числівників. 3. Різниця числівників та слів із кількісним значенням. 4. Групи числівників за морфологічними ознаками. Як розглядається це питання у шкільних підручниках? 5. У чому полягає специфіка парадигм кількісних числівників в українській мові. 6. Яку думку висловлюють мовознавці щодо порядкових числівників. 7. Синтаксичні функції числівника в українській мові. 8. Правила написання різних форм числівників. 	4
17	<p style="text-align: center;">Займенник</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливість займенника як самостійної частини мови. Чи всі займенники виконують дейктичну функцію? 2. Співвідношення займенників з частинами мови за значенням, морфологічними ознаками та синтаксичною роллю в реченні. 3. Основні лексико-граматичні розряди займенників. 4. Існування специфічних випадків функціонування займенників. 	4
18	<p style="text-align: center;">Дієслово</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дві основи дієслова, їх роль в утворенні дієслівних форм. Синтаксична роль дієслівних форм. 2. Категорія часу. Зв'язок категорії часу з категоріями способу й виду. 3. Морфологічні і синтаксичні ознаки дієслова. 4. Правопис е, и в особових закінченнях дієслів. 5. Правопис частки не з дієсловами. 6. Вживання м'якого знака у дієсловах наказового способу. 	4
19	<p style="text-align: center;">Дієслівні форми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Активні дієприкметники теперішнього і минулого часу, особливості їх творення і вживання. 2. Пасивні дієприкметники, їх творення і вживання. 3. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду. 4. Наголос дієприслівників. 	4

20	<p style="text-align: center;">Прислівник</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перехід інших частин мови у прислівники (адвербіалізація). 2. Перехід прислівників у службові слова. 3. Наголос у прислівниках. Правопис прислівників. 	2
21	<p style="text-align: center;">Службові частини мови. Вигуки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правопис прийменників, сполучників, часток. 2. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. 3. Значення вигуків. Структурно-семантичні розряди вигуків. Інтонаційні особливості вигуків. 	2
22	<p style="text-align: center;">ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СИНТАКСИС. ПУНКТУАЦІЯ</p> <p style="text-align: center;"><i>Предмет синтаксису. Одиниці синтаксису української мови. Словосполучення як синтаксична одиниця.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Словосполучення і сполуки слів. 2. Типи речень за відношенням до дійсності. Сміслові, структурні, інтонаційні та стилістичні особливості речень кожного типу. 3. Особливості поєднання різних типів присудка з підметом. 4. Стилiстичне вираження різних форм присудків. 4. Способи розмежування другорядних членів речення. 5. Координація як синтаксичний зв'язок головних членів двоскладного речення (підмета і присудка), при якому відбувається повне або часткове уподібнення словоформ, що виражають ці члени. 	2
23	<p style="text-align: center;"><i>Поняття про речення. Головні члени речення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стилiстичне використання розповідних, питальних, спонукальних і окличних речень. 2. Синтаксична група підмета; синтаксична група присудка у простому двоскладному реченні. Непоширені і поширені двоскладні речення. 3. Складені іменний і дієслівний присудки, їх структурні особливості. 	2

24	<p style="text-align: center;">Другорядні члени речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розмежування неузгоджених означень і додатків у формі родового відмінка, залежних від іменників. Вираження неузгодженого означення словосполученням. 2. Місце прикладки у відношенні до означуваного слова. Написання прикладки з означуваним словом окремо і через дефіс. 3. Вираження додатка нерозкладним сполученням слів. 4. Види обставин за значенням і способом вираження. 	2
25	<p style="text-align: center;">Односкладні речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безособові речення, їх значення та різновиди за способами вираження в них головного члена. 2. Інфінітивні речення. 3. Номінативні речення, їх значення і різновиди. 4. Стилїстичні функції односкладних речень. 5. Синтаксично нечленовані речення слова-речення. Типи синтаксично нечленованих речень, їх значення і вживання. 	2
26	<p style="text-align: center;">Неповні речення. Загальна характеристика простого ускладненого речення. Однорідні члени речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Уживання неповних речень у різних стилях мови. Відмежування неповних двоскладних речень від формально схожих з ними повних односкладних. 2. Еліптичні речення як особливий вид неповних речень. 3. Просте речення і висловлювання. Синтаксичне і актуальне членування речення. Основні функції порядку слів у простому реченні. 4. Пунктуація в реченнях з однорідними членами. 5. Стилїстичні особливості речень з однорідними членами. 	2
27	<p style="text-align: center;">Відокремлені члени речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Синтаксичні умови відокремлення. 2. Морфологічні умови відокремлення. 3. Семантичні умови відокремлення, факультативне відокремлення. 4. Пунктуація при відокремлених членах речення. 5. Пунктуація при уточнюючих словах і зворотах. 	2
28	<p style="text-align: center;">Вставні та вставлені конструкції. Звертання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вставлені слова, сполучення слів і речення; пунктуація при них. 2. Особливості пунктуації при звертанні. 3. Стилїстичні можливості звертання. Поняття про 	2

	вокативні речення.	
29	<p>Типи складного речення. Складносурядні речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складне речення як змістова, структурна та інтонаційна єдність. 2. Типи складносурядних речень за характером відношення. Синонімія й омонімія сурядних сполучників. Стилістичне використання складносурядних речень. 3. Складносурядні речення. Кома, крапка з комою, тире у складносурядних реченнях. 	2
30	<p>Складнопідрядні речення, їх структурні особливості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби оформлення зв'язку між підрядною і головною частинами. Розмежування сполучників і омонімічних з ними сполучних слів. 2. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень з підрядними різних видів. 4. Синонімія складнопідрядних речень з підрядними різних видів і простих речень з відокремленими другорядними членами. 5. Кома, крапка з комою, інші розділові знаки між частинами складнопідрядних речень. 	2
31	<p>Безсполучникові складні речення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безсполучникові складні речення з однотипними частинами. 2. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами. 3. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні. 	2
32	<p>Різновиди складних речень, в яких комбінуються сполучниковий і безсполучниковий зв'язки. Період.</p> <p>Складне синтаксичне ціле.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Супідрядність і послідовна підрядність (включення). Розділові знаки. 2. Варіанти поєднання сурядно-підрядних конструкцій в українській мові. 3. Складне синтаксичне ціле як синтаксична одиниця найвищого рівня. 4. Абзац, його зв'язок зі складним синтаксичним цілим. 5. Період, його синтаксична природа, особливості інтонаційного оформлення. 	2

	<p>Пряма мова і слова автора. Непряма мова. Основи пунктуації сучасної української літературної мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення форм прямої та непрямої мови. 2. Різні типи зв'язку прямої мови з непрямою (авторською). 3. Заміна прямої мови непрямою. 4. Невласне пряма мова, її структурні особливості та застосування. 5. Пунктуація української мови. Принципи української пунктуації. Основи пунктуації сучасної української літературної мови. 6. Головні правила вживання розділових знаків. Використання розділових знаків з емоційно-стилістичною метою. 	2
Разом		118

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох модулів. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається з сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- 2) модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)				Загальна кількість балів
Модуль I				Модуль II				
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	МКР 1	МКР 2	МКР 3	МКР 4	100
Т1-5	Т 6-9	Т 10-18	Т 19-29	20	10	20	10	
15	15	15	15					

У процесі оцінювання знань студентів використовуються такі методи діагностики:

- усне опитування (фронтальне, індивідуальне);
- самостійні роботи у формі тестування та розгорнутих відповідей на запитання;
- творчі завдання;

- метод моделювання;
- метод проектів;
- робота в групах;
- складання запитань до теми чи розділу;
- самоконтроль.

Під час діагностики **знань** студентів потрібно враховувати обсяг інформації, оперування поняттями, категоріями, фактами, основними теоріями, законами, закономірностями й принципами, ступінь їх пізнання, здатність до систематизації та узагальнення, що передбачає:

- пізнання й визначення понять, розуміння їх сутності, розкриття змісту, встановлення сукупності зв'язків і залежностей між окремими частинами й цілим тощо;
- виокремлення головного, актуальних теоретичних проблем, усвідомлення їх глибини та визначення шляхів їх розв'язання;
- розуміння законів, закономірностей, принципів, концепцій;
- здатність до узагальнення, систематизації, класифікації явищ і предметів.

Оцінюючи **навички** студентів, потрібно врахувати:

- наявність практичних навичок у галузі навчальної дисципліни, що сприяють успішному опануванню професійної діяльності;
- якість, швидкість, стійкість, точність їх виконання в різноманітних умовах, зокрема й екстремальних.

Для оцінки **вмінь** педагог має враховувати:

- наявність конкретних умінь, їхню глибину, стійкість і гнучкість;
- ступінь опанування основними прийомами діяльності та їх творче застосування під час розв'язання нестандартних завдань у різноманітних ситуаціях майбутньої професійної діяльності,
- здатність моделювати професійні дії;
- упевненість, самостійність, обґрунтованість, систематичність цих дій;
- зміст самоаналізу результатів власних дій, характер зіставлення отриманих результатів з основною метою діяльності;
- умотивованість дій та їх усвідомлення;
- наявність помилок, їхня кількість і характер, ступінь впливу на остаточний результат діяльності;
- ступінь ефективності та якість виконаних дій тощо.

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу “Сучасна українська мова з основами культури і техніки мовлення” здійснюємо за 100 бальною шкалою. Відповідно оцінюємо: а) відповідь студента за кожну тему; б) індивідуальне навчально-дослідне завдання; в) самостійну роботу; г) підсумковий зріз.

Оцінювання за тему здійснюємо за 5-ти бальною шкалою, ураховуючи виконання студентом самостійної роботи з запропонованої теми.

Під час визначення кількості балів за тему керуємось такими критеріями:

5 балів ставимо в тому випадку, якщо при вивченні теми показано осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал викладено чітко, логічно, грамотно. Знання, вміння й навички студента повністю відповідають вимогам програми. Зокрема, студент:

- усвідомлює нові для нього лінгвістичні факти, ідеї, уміє доводити передбачені програмою теоретичні твердження з достатнім обґрунтуванням;
- під керівництвом викладача знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх; розв'язує завдання з повним поясненням і обґрунтуванням.

4 бали ставимо, якщо при вивченні теми показано розуміння теоретичних питань і виконання на належному рівні практичних завдань, проте наявні окремі несуттєві помилки у відповідях студента. Студент володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, із частковим поясненням; частково аргументує теоретичний матеріал та виконання завдань.

3 бали ставимо тоді, коли студент ілюструє означення лінгвістичних понять, формулювань правил та ілюстрування їх власними прикладами; самостійно розв'язує завдання обов'язкового рівня з достатнім поясненням.

2 бала ставимо у тому разі, коли студент має фрагментарні знання при незначному загальному обсязі, менше половини навчального матеріалу, за відсутності сформованих умінь та навичок; під час відповіді припускається суттєвих помилок. Студент демонструє нецілісні знання.

1 бал ставимо в тому разі, коли за допомогою викладача студент розпізнає окремі об'єкти, явища та факти навчального матеріалу; під час відповіді припускається суттєвих помилок.

Самостійна робота студентів, як правило, включає опрацювання відповідних орфографічних та пунктуаційних правил і виконання системи вправ практичного характеру. Ефективність самостійної роботи студента оцінюємо на практичних заняттях із відповідної теми.

Індивідуальна навчально-дослідна робота студентів становить сукупність завдань: а) написання реферату на одну із запропонованих тем; б) написання творчих робіт; в) виконання системи вправ. За виконання всіх індивідуальних завдань студент може отримати 13 балів.

Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату з титульною сторінкою стандартного зразка та внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (об'єм до 10 арк.). Визначаючи кількість балів за ІНДЗ викладач керується такими критеріями:

10 балів (максимальна кількість) ставимо в тому випадку, якщо студент підготував реферат, що повністю розкриває зміст теми, правильно оформив літературу, висловив свою власну точку зору. Уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності, здатен самостійно вивчати матеріал; знаходити інформацію.

Кількість балів зменшується відповідно до відсотку виконання завдань.

Шкала оцінювання		
Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К.Мойсієнко, О.В.Бас-Конененко, В.В.Берковець та ін. – К. : Знання, 2013. – 340 с. – (Університетський підручник).

2. Сучасна українська літературна мова: Морфологія: підручник / Л.А.Алексієнко, О.М.Зубань, І.В.Козленко; за ред. А.К.Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К.: Знання, 2013. – 524 с. – (Університетський підручник).

3. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис: підручник / А.К.Мойсієнко, І.М.Арібжанова, В.В.Коломийцева та ін.; за ред. А.К.Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К.: Знання, 2013. – 238 с. – (Університетський підручник).

Додаткова

1. Антисуржик : Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / [за заг. ред. О. Сербенської]. – Львів, 1994. – С. 12–38.

2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / Б. Д. Антоненко-Давидович. – К : Укр. книгарня, 1997. – С. 7–56.

3. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення /Н. Д. Бабич. – Львів, 1990. – С. 46–84.

4.Багмут А. Й. Інтонація як засіб мовної комунікації /А. Й. Багмут, І. В. Борисик, Г. П. Олійник. – К., 1980. – С. 22–31.

5. Багмут А. Й. Інтонація спонтанного мовлення / А. Й. Багмут , І. В. Борисюк, Г. П. Олійник. – К., 1985. – С. 13–16.

6. Багмут А. Й. Семантика і інтонація в українській мові / А. Й. Багмут. – К., 1991. – С. 6–58.

7. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. / Ф. С. Бацевич. – К. : Вид. центр «Академія», 2004. – С. 52–104.

8. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія : [підруч.] / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Либідь, 1993. – С. 4–156.
9. Бобир О. Етикет учителя : навч.-метод. посіб. / О. Бобир. – К. : Ленвіт, 2004. – С. 4–34.
10. Бобир О. В. Етикет учителя : навч.-метод. посіб. / О. В. Бобир. – К. : Слово, 2009. – С. 2–23.
11. Богдан С. К. Мовний етикет українців : традиції і сучасність / С. К. Богдан. – К. : Рідна мова, 1998. – С. 6–85.
12. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч.-метод. посіб. – Львів : Норма, 2005. – С. 34–42.
13. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. – С. 8–486.
14. Винницький В. Українська акцентна система : становлення, розвиток / В. Винницький. – Львів, 2002. – С. 3–34.
15. Волкотруб Г. Й. Стилїстика ділової мови / Г. Й. Волкотруб. – К. : МАУП, 2002. – С. 23–29.
16. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Словотвір / О. Т. Волох. – К. : Вища шк., 1986. – С. 6–156.
17. Гриб В. П. Постановка мовного голосу / В. П. Гриб. – Луцьк, 2001. – С. 5–23.
18. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення : навч. посіб. для студ. аграрних вищих навч. закладів та коледжів / Т. Б. Гриценко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – С. 12–126.
19. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності : стилїстика та культура мови / С. Я. Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999. – С. 34–78.
20. Іванишин В. Мова і нація / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – [Вид. 4-е, доп.]. – Дрогобич, 1994. – С. 3–45.
21. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / С. Караванський. – К. : Видавництво «Українська книга», 2004. – С. 23–234.
22. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики / С. Караванський. – Л. : БаК, 2006. – С. 23–189.
23. Караванський С. Секрети української мови / С. Караванський. – Л. : БаК, 2009. – С. 23–43.
24. Комарова І. Культура педагогічного спілкування вчителя / І. Комарова // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 8–46.
25. Корніяка О. Мистецтво гречності / О. Корніяка. – К., 1995. – С. 10–16.
26. Культура фахового мовлення : навч. посіб. / [за ред. Н. Д. Бабич]. – Чернівці : Книги–ХХІ, 2005. – С. 15–86.
27. Мацюк З. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. – К. : Каравела, 2008. – С. 3–234.

28. Мацько Л. І. та ін. Українська мова : посібник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко. – [2-е вид.] – К. : Либідь, 1996. – С. 3–87.
29. Мацько Л. І. та ін. Стилїстика української мови : підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища шк., 2003. – С. 34–78.
30. Мацько Л. І. Культура фахової мови : навч. посібн. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – С. 2–256.
31. Меш Г. Ш. 10 уроків ораторської майстерності тим, хто вчиться виступати публічно / Г. Ш. Меш. – К., 1993. – С. 3–65.
32. Михайлюк В. О. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. / В. О. Михайлюк. – К. : ВД «Професіонал», 2005. – С. 4–54.
33. Непийвода Н. Практичний російсько-український словник. Найуживаніші слова і вислови / Н. Непийвода. – К. : Основа, 2000. – С. 3–98.
34. Огієнко І. Історія української літературної мови / І. Огієнко. – К. : Либідь, 1995. – С. 32–65.
35. Орфографічний словник української мови / [уклад. Головащук І. С.]. – К., 1994. – С. 3–486.
36. Орфоепічний словник української мови. – К., 1995. – С. 2–598.
37. Полюга М. П. Словник антонімів української мови / [за ред. Л. С. Паламарчука]. – К. : Довіра, 1999. – С. 8–239.
38. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1993. – С. 9–198.
39. Пономарів О. Культура слова : мовностилїстичні поради : навч. посіб. / О. Пономарів. – К. : Либідь, 1999. – С. 12–68.
40. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. / Я. Радевич-Винницький. – К. : Знання, 2006. – С. 17–33.
41. Ревуцький Д. Живе слово / Ревуцький Д. – Львів, 2001. – С. 4–29.
42. Русанівський В. М. Історія української літературної мови / Русанівський В. М. – К., 2001. – С. 56–78.
43. Сагач Г. М. Золотослів : навч. посібн. / Г. М. Сагач. – К., 1993. – С. 23–57.
44. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О. М. Семеног. – К. : «Академвидав», 2010. – С. 43–59.
45. Сербенська О. Культура усного мовлення : навч. посіб. / О. Сербенська. – К. : Центр навч. літ-ри, 2004. – С. 3–49.
46. Скіпачевич О. В. Вчимо емоційно правильно сприймати художній текст / О. В. Скіпачевич // Почат. шк. – 1996. – № 12. – С. 56–68.
47. Словник труднощів української мови / [за ред. Єрмоленко С. Я.]. – К., 1989. – С. 32–125.
48. Словник-довідник з культури української мови / [Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак]. – К. : Знання, 2006. – С. 2–235.
49. Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. / М. Стахів. – К. : Знання, 2008. – С. 11–23.
50. Струганець Л. В. Теоретичні основи культури мови : навч. посіб. / Л. В. Струганець. – Тернопіль, 1997. – С. 9–19.

51. Українська мова : енциклопедія. – К., 2000. – С. 345–389.
52. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів. – К. : Довіра, 2008.– С. 31–37.
53. Сучасна українська літературна мова : морфологія / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наук. думка, 1969. – С. 17–129.
54. Сучасна українська літературна мова : синтаксис / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наук. думка, 1972. – С. 56–77.
55. Сучасна українська мова / [за ред. М. Я. Плющ]. – К. : Рад. шк., 1994. – С. 111–186.
56. Сучасна українська літературна мова / [за ред. О. Д. Пономарева]. – К. : Либідь, 1997. – С. 13–43.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Українська мова - мова української нації.
2. Зміст і завдання курсу “Сучасна українська мова”.
3. Місце української мови серед інших слов'янських мов і мов світу. Походження української мови (основні етапи).
4. Предмет і завдання фонетики. Звуки і склади як фонетичні одиниці.
5. Мовний апарат. Робота мовних органів при утворенні голосних і приголосних звуків. Фізіолого-артикуляційний, акустичний і лінгвістичний аспекти вивчення мовних звуків.
6. Голосні звуки, їх класифікація за горизонтальним рухом язика, ступенем підняття язика до піднебіння та участю губ.
7. Приголосні звуки, їх класифікація: за участю голосу і шуму (сонорні, шумні, дзвінкі, глухі); за місцем утворення (губні, передньоязикові, середньоязикові, задньоязикові, горлові); за способом творення (проривні, фрикативні, африкати, зімкнуто-прохідні, вібранти).
8. Співвідносність приголосних за дзвінкістю-глухістю, акустичні пари дзвінких-глухих приголосних; приголосні, що не мають співвідносного акустичного парного. Співвідносність приголосних за твердістю--м'якістю.
9. Асиміляція приголосних. Повна і часткова асиміляція. Регресивна асиміляція: за голосом, м'якістю, способом і місцем творення. Прогресивна асиміляція.
10. Подовження приголосних, що виникло внаслідок прогресивної асиміляції.
11. Дисиміляція приголосних; суміжна і на відстані.
12. Спрощення груп приголосних. Відбиття явищ асиміляції, дисиміляції і спрощення на письмі.
13. Чергування О, Е з нульовою фонемою. Чергування О, Е з І. Чергування Е з О після шиплячих та j; пояснення відхилень від цих чергувань.
14. Чергування приголосних фонем (з історичним поясненням): чергування *г, к, х — ж, ч, ш; з, к, х — з, ц, с*; чергування приголосних як наслідок сполучення їх з *j* (*г — ж, х — ш, д — дж, т — ч с — ш, з д — ж дж, ст — шч, в — вл, б — бл* та ін.
15. Орфоепія як розділ мовознавства. Основні правила української вимови: вимова голосних і приголосних звуків у різних позиціях, вимова звукосполучень. Вимова слів, засвоєних з інших мов.
16. Основні правила наголошування слів в українській мові.
17. Графіка. Історія письма. Неалфавітні види письма. Кирилиця. Український алфавіт, його писана та друкована форми. Співвідношення між буквами і звуками української мови.
18. Українська орфографія та її принципи: фонетичний, морфологічний, історичний (традиційний), смисловий.
19. Лексикологія як розділ мовознавства. Предмет і завдання лексикології. Словникове багатство української мови.

20. Характеристика слова як одиниці мови.
21. Пряме і переносне значення слів. Типи переносних значень.
22. Однозначні і багатозначні слова в українській мові.
23. Омоніми (лексичні, синтаксичні, словотворчі, морфологічні).
24. Омоніми (омофони, омоформи, омографи).
25. Різниця між омонімією і багатозначністю. Шляхи виникнення омонімів.
26. Пароніми, їх характеристика.
27. Антоніми, їх типи, антонімічні пари.
28. Синоніми, їх типи (лексичні, морфологічні, синтаксичні, словотворчі, фразеологічні, фонетичні; ідеографічні, стилістичні; загальномовні, контекстуальні), синонімічний ряд.
29. Склад лексики сучасної української мови за походженням (характеристика основних груп).
30. Активна і пасивна лексика в сучасній українській мові. Характеристика неологізмів. Характеристика застарілої лексики.
31. Поняття про термінологію. Професіоналізми, жаргонізми, арго – їх характеристика.
32. Характеристика діалектизмів. Емоційно-зabarвлена лексика, її характеристика.
33. Поняття про фразеологію і фразеологічні звороти. Фразеологізм і слово (спільне і відмінне).
34. Класифікація фразеологічних одиниць. Види фразеологічних висловів. Джерела фразеології. Граматика як наука. Розділи граматики (морфологія, синтаксис), їх основні структурні компоненти.
35. Граматичні значення слів в українській мові у співвідношенні з лексичним. Граматична форма слова і граматична категорія.
36. Предмет і завдання морфології. Морфологічна будова слова. Основні типи морфем. Кореневі і афіксальні морфеми. Морфеми з вільним і зв'язаним значенням.
37. Словотвір як розділ мовознавства, що вивчає способи і засоби творення слів. Зв'язок словотвору з лексичною і граматичною системою слів. Словотворення як джерело збагачення словникового складу мови.
38. Структурні ознаки слів в українській мові. Словотворчі засоби. Поняття про похідну і твірну основу.
39. Морфологічні способи словотворення.
40. Неморфологічні способи словотворення: лексико-семантичний, морфологічно-синтаксичний, лексико-синтаксичний.
41. Загальна характеристика частин мови. Принципи виділення частин мови. Основні структурно-семантичні розряди слів. Перехід слів з однієї частини мови в іншу.
42. Значення іменника, його основні морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Лексико-семантичні категорії іменника.
43. Граматична категорія роду іменника і засоби їх вираження. Стилiстичне вживання паралельних форм роду іменників.

44. Категорія числа, її значення і граматичне вираження. Іменники, що вживаються у формах однини і множини. Іменники, що мають тільки форму однини або множини.
45. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни. Поділ іменників II відміни на групи. Іменники, що знаходяться поза відмінами.
46. Невідмінювані іменники і способи вираження їх відмінкових значень. Відмінювання іменників, що мають форму тільки множини.
47. Значення прикметника, його морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Семантичні розряди прикметників.
48. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників. Повні і короткі форми якісних прикметників.
49. Відносні прикметники.
50. Присвійні прикметники.
51. Значення, морфологічні ознаки і синтаксичні функції числівників. Розряди числівників за значенням. Граматичні ознаки кількісних числівників.
52. Відмінювання числівників. Наголос при відмінюванні числівників. Сполучення числівників з іменниками.
53. Семантична, морфологічна і синтаксична своєрідність займенника як особливої частини мови. Співвідношення займенників з іншими частинами мови.
54. Розряди займенників за значенням. Синтаксичні функції, морфологічні особливості і відмінювання різних розрядів займенників.
55. Значення дієслова, його морфологічні ознаки. Синтаксична роль дієслівних форм.
56. Категорія виду дієслова. Категорія стану дієслова. Зв'язок категорії стану із перехідністю і неперехідністю дієслів.
57. Категорія особи дієслова. Значення форм першої, другої і третьої особи, їх морфологічні вираження. Безособові дієслова.
58. Категорія способу дієслова. Основні значення дійсного, умовного і наказового способів дієслова.
59. Категорія часу дієслова. Значення теперішнього, минулого і майбутнього часів.
60. Дієвідмінювання. Особові форми теперішнього часу I і II дієвідмін.
61. Дієприкметник як дієслівна форма. Активні дієприкметники теперішнього і минулого часу, особливості їх творення і вживання. Творення і вживання пасивних дієприкметників.
62. Дієприслівник як дієслівна форма, її значення та формальні ознаки. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду.
63. Структурно-семантичні розряди прислівників. Правопис прислівників.
64. Прийменник як службова частина мови, що диференціює значення відмінкових форм. Поділ прийменників на групи за походженням.
65. Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності.

66. Правопис сполучників. Сполучні (відносні) слова та їх відмінність від сполучників.
67. Частка. Значення і функції часток. Класифікація часток. Правопис часток.
68. Вигук як частина мови. Класифікація вигуків. Вигуки і звуконаслідувальні слова.
69. Види словосполучень (синтаксичні, фразеологічні, лексичні). Типи словосполучень за характером стрижневого слова. Типи синтаксичних відношень у словосполученні. Види синтаксичного зв'язку між залежними і підпорядковуючими словами у словосполученні.
70. Речення – основна синтаксична одиниця. Основні ознаки речення.
71. Типи речень за метою висловлювання. Стверджувальні і заперечні речення.
72. Двоскладні й односкладні неповні речення. Їх функції та структурні різновиди.
73. Головні члени – підмет і присудок – як предикативний центр простого двоскладного речення.
74. Складений підмет, способи його вираження. Простий підмет, способи його вираження.
75. Простий дієслівний присудок, способи його вираження. Складений дієслівний присудок. Складений іменний присудок.
76. Додаток як синтаксичне вираження об'єкта. Прямий додаток, способи його вираження. Непрямий додаток. Придієслівні і приіменні додатки
77. Означення як синтаксичне вираження атрибута. Узгоджені означення, способи його вираження. Неузгоджене означення. Способи його вираження.
78. Прикладка як особлива форма означень.
79. Обставини як синтаксичне вираження різних ознак і відношень дії або стану. Види обставин за значенням і способом вираження.
80. Другорядні члени речення, їх зв'язок з головними членами.
81. Односкладні речення. Типи односкладних речень.
82. Однорідні члени речення. Засоби вираження однорідності. Пунктуація в реченнях з однорідними членами.
83. Загальна характеристика простого ускладненого речення.
84. Відокремлені члени речення. Умови відокремлення. Пунктуація при відокремлених означеннях, прикладка.
85. Поняття про складне речення як про змістову, структурну та інтонаційну єдність. Відмінність складних речень від простих у будові. Типи складного речення.
86. Складносурядні речення, їх структурні особливості і засоби зв'язку між частинами.
87. Загальне поняття про синтаксичну природу складнопідрядних речень. Типи складнопідрядних речень (складнопідрядні речення одночленної та двочленної будови).

- 88.Складнопідрядні речення з підрядним означальним. Складнопідрядні речення з підрядним з'ясувальним.
- 89.Складнопідрядні речення з підрядними умовними, наслідковими, допустовими, порівняльними, місця, часу, мети, причини.
- 90.Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Складнопідрядні речення з послідовною підрядністю, з однорідною, неоднорідною, різночленною супідрядністю.
- 91.Безсполучникові складні речення, їх граматична природа і відмінність від сполучникових. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами. Безсполучникові складні речення з однотипними частинами.
- 92.Різновиди складних речень, в яких комбінуються сполучниковий і безсполучниковий зв'язок.
- 93.Пряма і непряма мова. Вільна непряма мова.
- 94.Основи пунктуації сучасної української літературної мови. Система розділових знаків.